

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII., Zadržni dom.	Izhaja vsako sredo in soboto. Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.	Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petitna enostopna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.
Štev. 14.	Sobota 18. februarja 1928.	Leto III.

Veda, praksa in osemurni delavnik.

Leta 1919 je sprejela washingtonska konferenca dela osemurni delavnik kot obvezen za vse države, ki so to konvencijo podpisale. Tudi naša država je med temi državami, toda še do danes je ni ratificirala.

Socialna politika v naši državi se vodi prav v nasprotnem duhu. Drobčina za drobtino se krūši že od veljavnih zakonov in uredb. — Priznati moramo, da je zakon o zaščiti delavcev vsaj nekoliko modern, toda, kdo ga naj izvršuje, ko pa na drugi strani vlada z novimi ukrepi zopet jemlje, kar je v tem zakonu zajamčenega. Imamo rudarski pravilnik, pravilnik o bratovskih zaupnikih, zabrano ženskega in otroškega dela v nočnih obratih, v železniške delavnice nameravajo celo uvajati kot vajence otroke od 12. leta dalje.

Pri vseh teh uredbah in odlokih dobiva delavstvo proti določbam zakona o zaščiti delavcev trde moralne in materialne klofute, nasprotno pa raste buržuaziji močna opora za utrditve nje pozicije proti delavstvu. Kakor zavratni tuberkulozni bacil se zajedajo vse te stvari v kri in meso delovnih slojev.

Najnovejša ataka je ukinjenje osemurnega delavnika v trgovskih obratih. Vlada tipa na pritisk buržuazije in ker nima zmisla za socialni in gospodarski napredek v takih vprašanjih, bo skušala ustreči svojim ljudem — buržuaziji — in poteptala jasno določbo o osemurnem delavniku, ki se nahaja v zakonu o zaščiti delavcev.

Zdi se nam potrebno, da tukaj poudarimo, da izgovor o premajhni produkciji nikakor ne velja. Sociologi, gospodarski teoretiki in praktiki priznavajo, da produkcija ni odvisna od dolgega delovnega časa. Vsi pravijo, da ob dolgem delovnem času produkcija kvantitativno in kvalitativno pada. Čim daljši je delovni čas, tem manjša je vrednost produkcije progresivno. Na podlagi izkušenj trdijo gospodarski teoretiki in praktiki pozitivno, da je produktivnost dela odvisna le od tega, če je kratek delovni čas, delavstvo neizmučeno in dobro hranjeno ter izobraženo in če se pri produkciji porabljajo času primerni tehnični pomočki, to je, če so delavnice in tovarne tako opremljene, da so zmožne konkurence. Tak je zakon kapitalističnega gospodarstva, o katerem v naši državi menda niti ne sanjajo.

70 milijard državnega dolga

ima baje Jugoslavija. V proračunskem ekspoziju je finančni minister trdil, da znaša naš državni dolg 30,3 milijarde. Temu nasprotno je objavil gospodarski strokovnjak Kosier v reviji »Bankarstvo« razpravo, ki je izšla tudi v posebni brošuri, v kateri dokazuje, da je ekspozije finančnega ministra fiktivna, da znaša državni dolg še več ko enkrat toliko, to je 69 in pol milijarde. Razlika postoji največ v tem, da vodi finančno ministarstvo predvojne in medvojne dolgove in obveznosti ter obveznosti, ki so se prevzele s priključitvijo bivših avstro-ogrskih pokrajin, večinoma v obstoječi papirnati valuti, medtem ko so se ti dolgovi napravili na podlagi predvojne zlate valute in jih bo treba večinoma tudi v zlati valuti plačati. Kosier je mnenja, da je prekoračena že skrajna meja finančnih

Ne le, da ves sistem tlači mezde na najnižji nivo, ne le, da se prav malo stori za modernizacijo produktivnih pomočkov, hočejo sedaj produkcijo poslabšati še s podaljševanjem delavnika in s tem v svoji nevednosti dati še hušji udarec socialnemu položaju delavstva ter mu koptati grob fizičnega in moralnega propadanja.

Ljubljanska krajevna organizacija Socialistične stranke Jugoslavije se je bavila s tem vprašanjem na svojem sestanku in je sprejela naslednjo resolucijo:

Protest proti kršitvi osemurnega delavnika.

Med državami, ki so se obvezale s podpisom washingtonske konvencije o osemurnem delavniku leta 1919, je tudi država Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki pa doslej te konvencije še ni ratificirala.

Zaradi tega izreka stranka najodločnejši protest proti zavlačevanju ratifikacije te konvencije.

Nasprotno, vlada se bavi s podaljševanjem delovnega časa na deset in več ur ter celo s pritegnitvijo mladine k obrtnemu delu od 12. leta dalje.

Osemurni delavnik je socialni in kulturni problem, ki ima dvigniti fizične sile in izobrazbo delovnega ljudstva ter mu dati priliko za razvedrilo.

Vsi moderni, tudi najstarejši gospodarski teoretiki in praktiki kakor tudi sociologi naglašajo, da je za razvoj gospodarstva in izboljšanje socialnih razmer neobhodno potrebno dobro hranjeno, fizično neizmučeno in osebno inteligentno delavstvo ter najmodernejša tehniška izvršba produkcije. Ta načela veljajo v modernih kapitalističnih državah. Povsod uvidevajo, da je fizično, socialno in kulturno zatiranje delavstva obenem glavni vzrok kvalitativnega in kvantitativnega propadanja produkcije ter socialnega propadanja človeštva.

Zaradi tega delavstvo najodločnejše protestira proti barbarskemu reševanju socialnih in gospodarskih problemov s kršitvijo osemurnega delavnika, ki v naravi niti kapitalističnega gospodarskega razvoja ni utemeljeno ter zahteva, da se pri reševanju teh problemov upoštevajo uspehi vede in prakse.

Naša zahteva je osem ur dela, osem ur počitka in osem za izobrazbo in razvedrilo.

možnosti in da bi država ne prenesla nobenega novega inozemskega posojila, in bi nameravano novo Markovičevo posojilo Anglije in Amerike v znesku 14 milijard pomenilo bankrot.

Z ozirom na ti dve nasprotujoči si tezi se je v časopisju razvila živahna polemika. Pristaši finančnega ministra prepričujejo javnost, da je njegov ekspozije pravilen, da ni povoda za pesimizem, da prenese država lahko še težja bremena in brez skrbi lahko zaključijo Markovičevo in še več drugih posojil. Če prenese država 12 milijardni proračun, ne da bi se čutil proti temu kak upor, bi ravno tako potrpežljivo prenesla 15 ali 20 milijardni letni proračun. Tisti, ki posojila sklepajo in državne dolgove delajo, tega bremena itak ne bodo občutili, oni bodo dobivali naprej visoke plače in provizije. Ljudstvo je

pa potrpežljivo in molči ter plačuje. Le pri taki mentaliteti je mogel gosp. R. Matjašič napisati v »Slovencu«: »Meni ni znano, da bi kak resen človek v državi odklanjal plačilo ugotovljenih obvez napram inozemstvu.« Že mogoče, da mu ni znano, kajti kdor se z volkovi družijo, mora z njimi tuliti. Toda naj gre enkrat g. Matjašič med kmete, med delavce, med obrtnike, med nameščence in naj jim skuša dokazovati, kako smo lahko ponosni, da imamo toliko državnega dolga in kako ga bomo z lahkoto plačali; stavim, da bi tiste resne ljudi lahko seštel na gumbih svojega telovnika in da se mu bo zelo domov mudilo.

Makuc:

K diskusiji.

Sodrug Čobal je odgovoril na moj članek, ki sem ga objavil v »Delavski Politiki«, pred kongresom SSJ z dobrim namenom, da stvari koristim s svojim člankom, s katerim je z vrha dol zaklical: »Spametujte se!«

Neka prislovica pravi: Kdor je brez greha, naj vrže prvi kamen! Sodrug Čobal je prijel za kamen in ga vrgel: »Spametujte se, sodr. Čobal!«

Sodr. Čobal pravi: Levica razume razredni boj, da je treba danes takoj z radikalno operacijo provesti organizem človeške družbe v socialistično in da so vse socialne pridobitve, povišanje mezd, skrajšanje delovnega časa itd. le škodljive za delavstvo.

Takih reči še ni nikdar trdila nobena delavska levica in žal, jaz res ne vem, kje si je te dokaze sodrug Čobal nabral. Ako očita levici netaktnost, obrekovanje in nestrpnost, ne smemo pa levici podtikati idej, nazorov in stvari, ki jih nima. To je kvarno in škoduje pri delu, ki gre za tem, da se ustvari med levico in desnico možnost sožitja, skupnega dela, vsaj tam, kjer je to mogoče, da koristimo stvari in poznejšim dogodkom.

Gibanje delavstva je seveda razredno, zavestno ali nezavestno, vendar pa razredno. To vprašanje nisem stavil ne sebi in ne drugim. Tudi nisem šel tako visoko, da bi razglabljal vprašanje taktike levicarjev in desničarjev. Predaleč bi me bilo zapeljalo. Vendar ne morem odobravati, ako se noče razumeti vso važnost levice in njene kritike do sedanje taktike desnice, ki hoče pokazati kot plodonosen sad razrednega boja vsako malenkost, ki pade iz bogate mize in se odpoveduje morali razrednega boja.

Moja želja je bila, da bi začela socialistična stranka razmišljati ne le o tujih grehah, ampak tudi o eventualnih svojih napakah. Na to sodrug Čobal ni odgovoril ničesar. Držal se je starega načela, da je druge lažje soditi — kakor sebe. Praktično je to načelo, če pa je pametno, in če to vodi k razčiščenju, je pa drugo vprašanje. Podtikati nasprotniku ideje, ki jih ni nikdar imel, ni lepo, zakaj, očitek, da levica širi naziranje »čim hušje, tem boljše«? To naziranje, ki so svojčas očitali meščanski politiki Marksu in prvim socialistom, ni bilo nikdar naziranje Marksa in ne levicarjev. Danes se ta očitek ne ponavlja več nikjer. Obratno pa smo prišli tako daleč, da so prišli celo mladi krščanski socialisti do spoznanja, da se s sanjami socialnimi reformami ne da rešiti socialnega vprašanja v smislu delavstva. Prišli smo še dalje, tako

Marsikdo se bo ob tej priliki še globlje zamislil: za kako dobroto smo pa vendar te bajne nedosegljive svote inozemstvu dolžni? Skoraj dve tretjini državnega dolga je bilo narejenega za militarizem. Za vzdrževanje vojaštva, oboroževanje in neprestane vojne, srbsko-bolgarsko, balkansko, svetovno vojno in razne druge vojne konflikte so velesile posredno potom Srbije financirale in zato naj mi sedaj vzdihujemo pod nezdržnimi davki. Ali vlade nič ne računajo z možnostjo, da bi se oktober 1917. l. mogel ponoviti in da bi zopet kje v kakki državi mogel narod izjaviti: dolgovi bivših vlad ne priznamo in ne plačamo!

daleč namreč, da razpust občinskih svetov očitamo proletarski levici, mesto reakcionarni vladi. Reakcija nad delavstvom in njega brezštevilne žrtve, ki jih je povzročila v vrstah delavstva, očitamo drugim, mesto reakciji sami, ki naposled ni prizanesla niti zelo blede-rožnatemu upravnemu odboru okrožnega urada v Ljubljani, niti nelevičarskemu občinskemu svetu v Rušah in drugih občinah in bo od same prevzetnosti lahko nastopila proti vsemu, ki ne bo trobilo v njen rog.

Moj vsega mogočni bog, kam pa pridemo z razrednim bojem, ako se bomo vsega plašili in sprejeli vse samo zato, ker bi radikalizem znal uničiti vsak boj?!

Delavstvo more socialne ustanove izrabit v svojo korist le, če je močno po svoji organizaciji in po globokem prepričanju in po veri, da se vrši nad njim najhujše nasilje. Mora si torej zgraditi močne strokovne organizacije in mora biti prepojeno po socialističnih naukih. Ni res, da gre tu naš boj za tem, da priborimo delavcu malenkosti, marveč za tem, da odpravimo izkoriščanje in ustvarimo novo družbo brez možnosti izkoriščanja. Če smo to idejo izgubili izpred oči, nimamo več pravice, da se imenujemo socialisti.

Delavstvo razume razredni boj že pravilno in ne očitam delavstvu ničesar. Tudi ne iščem delavske hvalnosti. Niti se ne postavljam za učitelja, vabeč druge: pričnite skupno delo. Pravim samo: pričnimo! Razčistimo, kar je treba. Vsak v svojih vrstah, smeti in navlaka škodujejo vsakemu stanovanju. Tudi socialistična stranka naj to stori. Ako pojde po naročilih sodr. Čobala, pojde direktno v solidarizem, ki pa nima, razume se, z razrednim bojem nič skupnega. Da ne govorim o socializmu.

Končam samo zato, ker ne morem vzeti listu preveč prostora, je pa članek s. Čobala principijelne važnosti in jaz se le čudim, da se ni direktno iz socialističnih vrst proti njemu nič oglasilo.

Zalostna nam majka!

Protestni shod proti ukinitvi zaščite stanovanjskih najemnikov priredi ljubljansko delavstvo v nedeljo 19. febr. dopoldan. Neobhodno potrebno je, da delavstvo in stanovanjski najemniki sploh najodločnejše protestirajo proti nameravanemu socialnemu zločinu.

Iz plenarne skupščine Delavske zbornice za Slovenijo.

Poročilo tajnika.

Kratko je razdobje, ki nas deli od zadnje skupščine zbornice, ki se je vršila pred dvema mesecema in pol. Vendar je dobila zbornica v tem kratkem času priliko, da je zavzela stališče do velikega števila socialno političnih problemov. V svojem referatu bom na kratko poročal, na kakšno stališče se je pri tem zbornica v posameznih slučajih postavila.

V tem času so bili na dnevnem redu razni proračuni, državni proračun in oblastni proračuni. Nadalje je bil v razpravi v narodni skupščini zakon o izenačenju davkov, ki je istega značaja kot proračun.

Zbornica je posvečala vsemu temu največjo pažnjo.

S statistično vsestransko podprto študijo je predložila, kako so naši delavci in nameščenci nesorazmerno visoko obdavčeni. Izvleček iz te študije je predložilo Centralno tajništvo delavskih zbornic vsem poslancem Narodne skupščine. Iz te bom navedel nekaj podatkov, iz katerih bo nad vsak dvom jasno, da so delavci in nameščenci pri nas res previsoko obdavčeni.

Če se računa, da je povprečen narodni dohodek v naši državi obdavčen z 2 odstotkoma, je obdavčen dohodek privatnega nameščencev v najnižji stopnji 3,3, potem pa raste in se stopnjuje do 10 in več. Že to nam kaže, da je bilo dosedaj obdavčenje delavcev in nameščencev absolutno krivično.

Poglejmo, v kakem razmerju so davki, ki jih plačujejo posamezne poklicne panoge v Sloveniji leta 1926 z onimi, ki so jih plačevale leta 1912. Na glavo je odpadlo v Sloveniji leta 1912 državnih in samoupravnih davkov 211.6 Din, leta 1926 pa 226 Din. Od te vsote je odpadlo: Na kmečko

posest leta 1912 81.9 Din, leta 1926 pa 79.8 Din. Na mestne hiše in pridobitna podjetja leta 1912 119.9 Din, leta 1926 pa 88.3 Din. Na službene prejemke leta 1912 9.8 Din, leta 1926 pa 24.8 Din. Poslovni davek v iznosu 34.1 Din, se ni računal v nobeno skupino, ker se prevajevanje ne da ugotoviti. Verjetno pa je, da se ta davek prevajuje in zadeva predvsem širše mase konsumentov.

Značilno je tudi, v koliko so opravljene tožbe o neznosnih davkih, ki se slišijo od takozvanih gospodarskih slojev. Zato naj tu poročam, kakšne so odgovarjajoče številke za posamezne davke:

Obča pridobnina na glavo leta 1912 (drž. in samouprav. davki) 27.3, leta 1926 (samo državni davki) 4.5.

Posebna pridobnina leta 1912 (državnih in samoupravnih davki) 34.5, leta 1926 (samo državni davki) 25.5

Mislím, da je bilo potrebno, da smo v času, ko je bil nov davčni zakon v razpravi, pokazali vse te stvari s številkami. Zakaj, slikanje dejstev, ki se je slišalo ob tej priliki v naši javnosti, je bilo daleč od tega, da bi bilo resnično. Največjo škodo od tega pa imajo baš delavci in nameščenci, na katerih ramena se nalaga to, kar se drugim odjemlje.

Naše pritožbe so se tudi delno upoštevale pri sprejetju novega davčnega zakona. Čeprav se obdavčenje delavcev in nameščencev tudi v tem zakonu ni tako uredilo, kakor bi bilo potrebno, vendar vsebuje ta zakon nekaj olajšav. Tako se je eksistenčni minimum vendar le za nekaj povešal, davčna postavka pa znižala. Ugodno je, da se odbija eksistenčni minimum po 400 Din na mesec od vseh plač, tudi od višjih. S tem prihaja šele prav do veljave. Prej ni pri-

hajal do veljave, ker ni imel nihče tako nizke plače, da bi mogel biti davkov oproščen. Nov eksistenčni minimum pa za nižje plače vendar nekoliko znižuje davčno stopnjo, čeprav ne dovolj. Zato se tudi borba zoper preveliko obdavčenje delavstva ne sme pustiti iz vida, čeprav je nov zakon ustvaril v tem oziru za enkrat dovršena dejstva. Ob priliki proračunske razprave smo opozorili na to, da bi se vstavela v proračun postavka tičoča se odškodnine prisodnikom obrtnih sodišč. V tem pravcu je treba brezpogojno nekaj storiti, ker je sicer obstoj te institucije v nevarnosti.

Ob priliki razprave o proračunu ljubljanske oblasti se je obrnila zbornica na predsedstvo in nekatere poslance skupščine s prošnjo, da zavzamejo stališče proti obdavčenju na produkcijo premožja. Prvoten predlog oblastnega odbora je bil, da se obdavči ves premož, ki se v naših rudnikih nalaga. Če bi se to zgodilo, bi skušala premožovna podjetja prevladati vsa bremena, izvirajoča iz tega obdavčenja, na rudarsko delavstvo, ki živi že itak v neznosnih razmerah. Posledica naše intervencije je bila, da se bo pobiral ta davek od tistih, ki bodo premož trošili, ne od podjetij, ki ga proizvajajo. S tem je postala nevarnost za prevallitev davka na delavstvo manjša.

Proti taksam, ki se pobirajo v iznosu 50 para na izplačane mezde, je zavzela zbornica tudi stališče. Dosedaj pa še nima obvestil, da bi se njena tozadevna intervencija vpoštevala.

O nesolidnih temeljih rudarskega zavarovanja smo že večkrat govorili. Pri tem smo vedno povdarjali, da morajo sodelovati pri sanaciji rudarskega zavarovanja vsi faktorji, ki so krivo povzročili in se z njo okoristili, to je predvsem država in podjetja. Vse to pa se dosedaj ni upoštevalo, nasprotno, osnutek za reorganizacijo rudarskega zavarovanja ni prišel še niti pred ministrski svet. Medtem pa se je zlasti pri naši bratovski skladnici pokazalo, da več izdajo, kot dobijo vplačil. Z ozirom na to je ministrstvo za šume in rude naročilo, da se mora vstvariti v gospodarstvu na vsak način ravnotežje. Z ozirom na

ta nalogo, pa tudi z ozirom na finance v bratovski skladnici je odbor Glavne Bratovske Skladnice to storil na ta način, da je znižal rente in zvišal prispevke. Delavska zbornica tu ni odločala, pri celi akciji pa je zagovarjala najodločnejše rudarske interese. Zato moramo na tem mestu najodločnejše ugovarjati, da se meče z agitacijo od moža do moža pa tudi na shodnih krivdo za znižanje rent na Delavsko zbornico. Zbornica je storila tu vse. Ni njena krivda, če pri nas država svojih socialnih dolžnosti ne vrši in če pri tem položaju odbor bratovskih skladnic ni mogel iz bratovskih skladnic več izdajati, kakor prejema.

Pokojninski zavod za nameščence je izdal nov predlog za izboljšanje starostnega zavarovanja privatnih nameščencev. Ta predlog je v razpravi. Zbornica napram njemu dosedaj še ni zavzela svojega stališča. Stori-la pa bo to pravočasno.

Tudi vprašanje starostnega zavarovanja delavcev postaja aktualno. S kolektivnimi pogodbami se je delavstvu v nekaterih tovarnah že posrečilo, da je doseglo, da se zbirajo v njih posebni fondji za starostno zavarovanje. Tako na primer v Združenih steklarnah v Hrastniku in Zagorju in v Kemični tovarni v Celju. Ta razvoj se mora z vsemi silami podpreti. Treba je začeti s sistematičnim delom v tem pravcu. Zbornica smatra za svojo nalogo, da da inicijativo za tako sistematično delo. Dokler se to vprašanje zakonito ne uredi, naj se skuša ustvariti podlaga za starostno zavarovanje s kolektivnimi pogodbami. Naloga zbornice bo morala biti tudi, da skrbi, da se ustvari med temi fondji nekaka medsebojna vez. To je potrebno, ker se delavstvo ene tovarne seli v drugo. Naša naloga bo, da se prične v tem oziru s krepko inicijativo, katero bo treba podpreti z vsemi sredstvi tako materijelnimi kot idejnimi. V ta namen smo zbrali v naših proračunih precejšnjo vsoto, ki je bila zbrana pod postavko: Za delavske pomožne blagajne. S tem tudi pojasnujem, v kako svrhu je ta postavka zbrana, kar je potrebno, ker čitamo v časopisju domnevo, da se zbirajo pod to postavko nedovoljeni dispozicijski fondji.

(Dalje prihodnjic.)

Dnevne novice.

Reducirajte nepotrebne resore. Zadnja leta se iz Beograda doli vsevpriek reducira. Na to, da bi reducirali vlado kot čisto nepotreben in silno drag balast, pa ni nihče prišel. Zadnje čase smo že nekaj tednov brez vlade, pa vidimo, da se presrečnim jugoslovanskim državljanom ne godi nič boljše in nič slabše kot prej. Znači tedaj, da je vlada čisto nepotreba, absolutno odveč, pravi prav-

cati luksus, in predlagamo zato, da se jo enkrat za vselej od predsednika do zadnjega ministra in corpore reducira in primerno zniža letne izdatke v državnem proračunu. Če bi ministri zaradi tega zapadli bedi, naj zaprosijo za brezposelno podporo.

Situacija v ljubljanskem občinskem svetu. Ljubljanski občinski svet je na svoji zadnji seji izvolil odseke in hranilnični odbor. Ker so pogajanja med

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

krleževa pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in tšubezen. tragedija v šestih scenah.

Žena: Ne vem, kaj je greh; ne vem kakšen je in zdi se mi, da nič ne jemljem nase... Le nekaj vem... komaj slutim... Slutim, da je v tvoji duši peklo, gorjé, strahotno trpljenje, vidim črva, ki kakor sveder z neštefmi kremplji riže po tvojih možganih... Tedaj se vselej uzre mpred teboj: vsa sem razgaljena. Na telesu se rdečijo zverinski odtisi zob, umazane, ostudne lise, na telesu mi vidiš odtise tisočerih ust prešestnikov, zakonolomcev, vidiš razmesarjeno truplo, lastnino vseh in vsakogar, vidiš sveže, rdeče, toplo meso, ki ga nosijo na belih krožnikih in prodajajo: kdo da več, kdo da več... Vidiš me, vso opljuvano, osuvano, tisočkrat preprodano... O, Boris! (se zgrudi.)

Mož (se zdrzne, kakor v snu): Valja... Ti moja, ti zlata (jo boža, poljublja; s trepetajočim glasom, zatajujoč jok in bolečino) Valja, videla si vame in si me obdolžila. Valja, ali naj te ubijem, kakor sem ti bil svečano obljubil, ali naj ubijem raje sebe, ki nisem vreden, da živim? (Žena ne sliši nič.) Valja, (poklekne), strašno je, a moram ti razodeti... (Žena odpre oči in privzdigne glavo.): Bili so trenutki, ko sem mrzlično iskal mesta, kjer bi te udaril, da bi te ubil... Valja, zgodilo se je nekaterikrat, da je moja roka iskala pripravnega mesta na tvojem vratu, da bi ga

stisnila, da bi ga stisnila takole (s prsti se dotakne njenega vratu), da bi te zadavila... (Z obema rokama ji pritisne na vrat, glava ji omahne...) Takole, vidiš... takole...

Žena (zelo težko): Moj Boris!

Mož (se zave): Valja, kaj delam; ali sem zblazen? (Odskoči in si preplašeno gleda v roke.)

Žena: Umrla bom, kmalu bom umrla! Obljubil si mi, da me boš! Ubij me! Tako sladko mi bo umreti od tvoje roke, Boris... Sedi semkaj k meni! (Mož sede.) Umreti: otresti se umazanega telesa! Kakšna nepopisna sreča... Oprostiti se verig, železa, splavati v brezmejno, brezdanjo večnost, popolnost... Kako bi bila srečna, ko bi mi tvoja roka odprla vrata v neizmernost. (Tiho, tajinstveno.) Zvečer, veš, zvečer, ko bo dan spal na dnu morja, ko se bo morje kakor ogromna zibelka gugalo, noseč v naročju ves svet, zvečer, ko bova šepetala v najinem čolniču, ki bo ležal tam daleč v objemu temnega morja... tedaj, Boris, ko bo morje stezalo svoje zametastomehke roke, ko me bo klicalo k večni sreči... tedaj, Boris, ko ne bom mogla od tebe, ljubljani, tedaj se me boš usmilil... Samo kapljico strupa mi boš kanil v usta... zaprla bom trudne oči... Tedaj me boš položil v širono zibel... Boš?

Mož: V širono zibel...

Žena: Ali boš, Boris?

Mož (se ji izdri iz objema): To pomeni, da sem se precenjeval, da mi je družba položila peto na glavo, da mi je strlo možgane, to pomeni, Valja... to...

Valja (hitro): To pomeni?

Mož:... da si ti vedela, česar jaz niti slutil nisem, da si ti bila in si močnejša od mene.

Žena (ga privleče zopet k sebi in ga poljubi): Boris, jaz verujem vate.

Mož: Žena, moja — žena!

(Zastor pada.)

IV. scena.

Prihodnji dan proti večeru. Sprejemnica na policijskem ravnateljstvu. V izbo stopita ravnatelj in žena.

Ravnatelj: Izvolite, sedite! (Žena sede, ravnatelj primakne svoj fotelj bliže k njenemu.) Saj radi sedite v moji družbi? Ne...?

Žena: Ne razumem vas! Kako to mislite?

Ravnatelj (se smeje): Kako mislim? Saj ste predvčerajšnjim zvečer poželeli si, zavrteti se najprej z menoj! Ali me niste cenili in precenili kot najtežjo ribo?

Žena: Ali ste me zato povabili semkaj, da mi boste to povedali?

Ravnatelj: O ne! Povedati sem vam hotel le, da sem policijski ravnatelj! Menda vendar ne boste mislili, da se bom dal kar tako klofutati od podrejenega mi uradnika!

Žena: To se mene ne tiče; ž njim opravite!

Ravnatelj: Popolnoma dobro ste razumeli! Ž njim bom vso zadevo temeljito uredil, le da bom tudi vas rabil...

Žena: Mene?

Ravnatelj: Vas, kajti klofutal me je z mojo ženo in jaz bom njega z njegovo.

(Dalje prihodnjic.)

demokratiji in klerikalci ostala brez-uspešna, so klerikalci zapustili sejo in se ne udeležujejo sej odsekov, revizijske komisije in hranilničnega odbora. Kujajo se kakor otroci. Klerikalci sedaj trdijo, da so se volitve v odseke in v mestno hranilnico izvršile na nezakonit način. To pa ni res. Te volitve so se izvršile strogo po predpisih mestnega statuta. Res pa so demokratije v svoji prirodni požrešnosti izkoristili odsotnost klerikalcev in so izvolili več svojih pristašev, kakor pa jim je šlo po njihovi moči. Tega pa so klerikalci samj krivi. Čemu pa so zapustili sejo? Klerikalci skušajo sedaj doseči, da bi veliki župan razveljavil te volitve, ščujejo torej državno oblast zoper samoupravno občino. Kako se to sklada z njihovimi demokratičnimi in avtonomističnimi načeli? Tudi v mestni hranilnici se brani njihov gerent izročiti upravo novoizvoljenemu odboru. Če bodo s to igro nadaljevali, bo pač treba predlagati, da občina odtegne svoje jamstvo pri mestni hranilnici. Naj pa sedanji gerent in veliki župan prevzmeta jamstvo za hranilnične vloge! Klerikalna taktika v ljubljanskem občinskem svetu je tako neresna in otročja, da je že naravnost smešna. Prej ali slej se bodo vendarle vrnili v občinski svet in bo njihova sedanja taktika doživela neizogiben fiasko. Pa nič zato. Svojim backom bodo že dopovedali, da so s svojo smešno taktiko izvršili velepolitično potezo.

Ljubljanski klerikalci se še vedno kujajo in ne prihajajo k sejam občinskega sveta in k sejam občinskih odsekov. Pravijo, da so se klerikalni občinski svetniki preselili na Golovec in da tam zborujejo.

Klerikalna »socialna politika«. Neverjetna požrešnost se je oprijela klerikalne stranke. Polastiti se hoče vseh javnih institucij in jih vladati čisto po svoje. Najprej je prišel na vrsto Okrožni urad, ki so si ga z imenovanjem enostavno prisvojili. Kmalu nato so sklenili tam z demokratiji »Burgfrieden« in danes nastopajo v najboljši harmoniji na Okrožnem uradu demokratiji in klerikalci proti socialističnim predlogom. Na zadnji seji bi se bila morala imenovati dva člana v odbor za Borze dela, ki jih bo odsej vodil poseben 6. članski odbor. Delavska zbornica je morala že po pravilniku prepustiti eno mesto klerikalcem, medtem ko je Okrožni urad brez vsake seje imenoval v ta odbor samo klerikalce. Isto bo storil seveda tudi oblastni odbor. V tem se zgovorno zrcali stremljenje klerikalcev po absolutni nadoblasti na vseh koncih in krajih.

Neenaka praksa v pravosodju. Sedaj veljavni stanovanjski zakon določa, da spadajo vsi spori o odpovedi stanovanj zaščitenim osebam pred redna okrajna sodišča in da nosi vsaka stranka svoje stroške (za koleke, zastopnika itd.) ne glede na to, ali pravdo dobi ali izgubi. Ta določba je za človeka z navadno pametjo precej jasna. Ljubljansko sodišče je pa v tej stvari drugega mnenja in je že v več slučajih naložilo plačilo vseh stroškov najemniku, ki je vložil zoper odpoved ugovore. Marsikateri najemnik je vložil zoper odpoved ugovore, ker se boji, da bi mu za slučaj, da bo stanovanjski zakon podaljšal, utegnilo škodovati, ako ne bi zoper odpoved vložil ugovora. Vsi ti najemniki bodo morali sedaj plačevati svojim gospodarjem vse stroške sodne odpovedi, ki znašajo samo na kolekih od 325 do 335 Din. Ker o pravnih stroških deželno sodišče končno veljavno odloča, ni mogoča nobena nadaljna pritožba. Zanimivo pa je, da mariborsko sodišče v takih stanovanjskih sporih razsoja tako, da vsaka stranka trpi svoje stroške, kakor je sicer tudi izrecno zapisano v stanovanjskem zakonu. Tako smo prišli v čuden položaj, da je drugača pravica v Ljubljani in drugača v Mariboru. V interesu pravosodja bi bilo, da bi se taka nesoglasja odstranila.

Obsodbe v komunističnem procesu. V četrtek je sodišče izreklo razsodbo v komunističnem procesu. Kot olajševalno je smatralo sodišče dobro vedenje, priznanje in mladoletnost nekaterih. Obtožbe za dejanja po čl. 1. zakona o zaščiti države so bili vsi

obtoženci oproščeni. Zaradi dejanj po čl. 2. tega zakona pa so bili obsojeni na 5 let ječe: Ivan Brijaček, Josip Čazi, Nikola Kotur, Pavle Kovačević, Josip Radobolja; na 6 mesecev ječe: Obren Nikolić, Koca Mitić, Luka Marušić, Otokar Kerševan, Gojko Samardžić, Aleksander Zdravković, Boguslav Todorović, Gjorgje Prastelo Petrović; na 3 mesece ječe: Vasilije Stajkić, Svetislav Stefanović, Danilo Guja in Luka Madžaras. Oproščeni so bili Sava Medan, dr. Sima Marković, Lazar Stefanović, Grgur Vujović, Nikola Boljević, Milosav Orošević in Vukota Četković. Razsodba je bila sprejeta od obtožencev in publike docela mirno. Le neka dama med občinstvom je zaklicala: »Tovariši, na vas mislimo,« nakar je eden izmed sodnikov vprašal: »Kdo je to budalo?« Res lepo vprašanje. Ta drakonska obsodba je pisan dokaz političnih razmer, v katerih živi naše delavstvo. Zato glave pokonci in v organizacije!

Vatikanu gre predvsem za premoženje duhovščine v Mehiki, zato je po svojem ameriškem poslaniku Morrissu potrkal na vrata Callesove vlade in ponudil pogajanja ter v to določil papeškega nuncija Burkeja. Torej tisti mehiški antikrist, krvav morilec, kandidat pekla, Calles, kakor ga ima navado nazivati naš »Slovenec«, pa vendarle ne more biti tako strašen, da si bo upal celo papeški odposlanec sedeti z njim pri isti mizi.

Delavska zbornica za združništvo. Med drugimi važnimi zadevami je zadnja plenarna seja Delavske zbornice obravnavala tudi razmerje Delavske zbornice do delavskega združništva. Na predlog s. Svetka je bilo sklenjeno, da se ustanovi pri centrali Delavske zbornice Združniški odsek DZ. Ta odsek bo imel nalogo navezati stike z vsemi delavskimi združenji in jim po svojih močeh pomagati na širjenju združne ideje med delavnim ljudstvom. Vodil bo statistiko o delovanju delavskih združenj ter ustanovil urad za kontroliranje cen življenjskih potrebščin, cen stanovanj itd. Kakor je razvidno iz tega predloga, bo posegla Delavska zbornica zopet v nov važen delokrog in bo od izpeljave te naloge pridobilo združništvo kakor tudi delavstvo, novih koristi. Delovanju odseka bom posvetili vso pozornost.

Skioptična predavanja v Delavskem domu na Glincah. Odkar je prevzela s 1. decembrom 1927 Stavbna in gostilniška zadruga »Delavski dom« na Glincah v najem združno gostilno in restavracijo v Delavskem združnem domu na Glincah ter gospodarstvo v njem, je postalo tu novo življenje. Zdržna predavanja, sestanki in shodi se vrše skoro vsak teden. Zabavni večeri se vrše tudi večkrat. Vse je polno in delavstvo se je začelo zavedati, da ni zanj mesta drugod kot v svojem lastnem domu. Da se nudi delavstvu tudi izobrazba, se bodo vršila odslej v Združnem domu tudi skioptična predavanja. Prvo se je vršilo v soboto 11. t. m. o »Kitajski revoluciji«. Predaval je lepo in nazorno s. Berdajs. Prihodnjo soboto se vrši skioptično predavanje za madino in sicer »Snežulčica«. Nato se vrše predavanja »Francoska revolucija«, »Novi Dunaj« itd. Eno soboto se bodo vršila predavanja za odrasle, drugo za mladino. Za odrasle se pričnajo ob pol 8. uri zvečer, za madino ob 4. uri popoldne. Udeležujte se predavanj vsi, ki si hočete razširiti duševno obzorje in se seznaniti z dogodki, ki so se vršili in se vrše po širnem svetu. Starši. Vi pa pošiljajte svoje otroke na mladinska predavanja, da se tudi oni razvedre in obenem uče.

Išče se nujno brusac stekla. Javiti se je pri Borzi dela v Mariboru.

Samski brivec se išče za lastno obrt. Javiti se je pri Borzi dela v Mariboru.

Vestnik »Svobode«.

Seja odbora podružnice »Svobode« Ljubljana. — Sklicujem sejo odbora ljubljanske podružnice »Svobode« v ponedeljek 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Delavskem domu z naslednjim dnevnim redom: Načrt za poživitev dela v podružnici. — Franjo Aleš.

Za rudarje in šumske delavce!

Govor poslanca s. Petejana v fin. odboru dne 20. jan. tl. ob priliki debate o proračunu ministrstva za šume in rude.

Žandarji so v službi podjetij, ne pa zakona

in ti preganjajo delavce in izganjajo iz kraja v kraj po naročilih tujega in domačega kapitala, brez ozira na to, ali se je delavec v resnici pregrešil ali ne. Predvsem treba konstatirati, da se krši zakon o zaščiti delavcev, da se ne upoštevajo predpisi o delovnem času, o varnostnih odredbah itd. Najboljši dokaz za to so oni veliki boji, ki so jih vodili delavci v zadnjih letih v šumskih podjetjih Bosne in Hrvatske, ne za zboljšanje svojega položaja, ampak za ohranitev tega, kar so imeli in za vpoštevanje zakonskih predpisov.

Podjetja imajo edini interes, da delavce slabo plačajo in čim bolj izmozgajo, da imajo čim večji dobiček. To vse se dogaja pred očmi državnih organov, ki to mirno gledajo in dopuščajo.

Zadnji čas so se dogodili tudi drugi slučajji, ki jasno kažejo, da je bosanski proletariat izven zakona. Kot dokaz za to dejstvo naj vam služi sledeča uredba sreskega poglavarja v Višegradu:

»Pošto se medju radništvom raznih industrijskih preduzeča čisto nalaze i razna sumljiva lica, koja su naklonjena kriminalnim djelima ili prevratničkim ciljevima, te na temelju naređenja Velikega župana sarajevske oblasti od 21. juna 1927., pov. br. 964-27, da morajo vsa industrijska podjetja pri sprejemu ali odpustu delavca, razen sarajevskih, kateri morajo imeti v delavskih knjižicah lastne fotografije, naznaniti njihova imena žandarmerijsko oblasti, da morajo v delavsko knjižico napisati vse podatke o zanesljivosti dotičnega delavca, da mora vsak delavec imeti potrđilo, ki se mora vsakih 6 mesecev obnoviti itd.«

Tudi poštene delavce, ki nimajo druge napake kakor to, da skušajo svoje tovariše organizirati, da si zboljšajo košček kruha, se odpušča ter izganja iz dotičnih krajev, kjer so bili zaposleni. Dogodil se je v Zavidoviću slučaj delavca Jurića, zaposlenega pri firmi Krivaja d. d.,

da je tovarna tega delavca odpustila samo zato, ker je agitiral za organizacijo delavstva.

Ko ga je pa delavstvo samo namestilo za svojega funkcionarja in ga plačevalo iz lastnih sredstev, sreskemu poglavarstvu to ni bilo po volji

in je sresko poglavarstvo na poziv podjetja Jurića izgnalo iz tega kraja, tako da je izgubil ob enem službo v tovarni in službo kot delavski zastopnik. Isto se dogaja v Srbiji.

Konstatirati moram pri vsem tem, da, če mi nismo zadovoljni s sedanjimi razmerami rudarskega delavstva v Sloveniji v primeri z onimi, ki so vladale pred vojno in takoj po vojni, potem ima rudar v Srbiji še manj povoda biti zadovoljen, ker je tamkaj še mnogo slabše. Reči moram, da je v resnici

kulturen škandal za našo vladu,

da brez sramu trpi to stanje, v katerem se danes nahajajo naši rudarji v Srbiji, kjer znašajo plače od 20—30 Din na dan, higijenske in stanovanjske razmere so pa pod vsako kritiko. Ta stanovanja so bolj primerna za svinje nego za ljudi.

Zato bi prosil gospoda ministra, naj pošlje na lice mesta svoje inšpektorje, da si ogledajo to stanje in se na lastne oči prepričajo, v kaki bedi živijo ti rudarji. Toda ne sme ostati samo pri tem, nego je treba z energičnimi ukrepi odpraviti vse te nedostatke in protizakonitosti in delavske razmere urediti tako, da bodo vsaj bolj človeške, kakor so to danes.

Ako pa vi sami nimate one moralne moči, da bi nastopili z vso energijo proti temu zlu, kakor zahteva interes delavstva, države in splošnost, potem

omogočite delavcem samim možnost, da si sami priborijo ono, kar jim vi nečete dati

in kar so si delavci drugod sami v dolgoletnih borbah priborili.

(Dalje prihodnjic.)

Negujte zobe s

»PEBECO«,

poslužujte se »NIVEA« za kožo

Maribor.

Blato je v Mariboru tako imenitno in tako obilno, da bi se izplačalo ga izvažati. Mestna občina mariborska, ki se je začela zadnja leta komercializirati, bi lahko ustanovila posebno občinsko družbo za eksport pristnega mariborskega blata kot la. blago brez navlake in škodljivih primesi. Taka kupčija bi bila gotovo rentabilna, saj je na gotovih krajih tega blata toliko kot žita v avgustu. Na primer na Ruški cesti. Tam bi se ga v enem dnevu nabralo najmanj 5 vagonov tistega lepega, gostega in črnega, da se čevlji kar sami udirajo vanj. Pa je še več takih plodonosnih ulic v Mariboru, zato priporočamo občini, da ne pusti propasti tu narodno in mestno premoženje, ker bi bila velika škoda za občino in občane.

Občni zbor živilskih delavcev podružnica Maribor se bo vršil v nedeljo dne 19. t. m. ob 8. uri zjutraj v prostorih Delavskega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika; 2. poročilo predsednika, blagajnika in kontrole; 3. strokovno; 4. raznošterosti. Dolžnost vseh živilskih delavcev je, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Odbor.

Olepševalno društvo za magdalensko predmestje je lani rešilo prvi del svojega programa, ki si ga je odbor začrtal, ko je društvo prevzelo. Magdalenski park je izvršen v največjo zadovoljstvo vsega občinstva, zlasti magdalenskega predmestja, ki ga poseča v tako velikem številu, da je kljub temu, da je skoro za polovico večji kakor popreje, še vedno premajhen. Ker se mesto na desnem bregu Drave vedno bolj širi in šteje ta del mesta danes že skoro tretjino vsega mestnega prebivalstva, je jasno, da sedanji park ne bo zado-

stoval in da moramo že danes misliti na razširjenje istega do skrajne možnosti. Ko se bo pa izpeljala nova projektirana cesta na Ptujsko cesto, odpade sedanje otroško igrišče, brez katerega ne bo mogoče izhajati, ako nočemo parka uničiti. — Olepševalno društvo je torej stavilo mestnemu magistratu predlog, da se park podaljša preko Jezdarske ulice ter poleg Jezdarske ulice ležeča njiva spremeni v nov modern park. Upamo, da bo mestna občina umestnost našega predloga uvidela in skrbela zato, da se da društvu možnost, da se to čimpreje izvrši. S tem pa program društva še daleko ni izčrpan. Tudi desno mostišče poleg glavnege mostu ne bo moglo ostati v stanju, v katerem se danes nahaja in bo treba v doglednem času tudi ta del spraviti v sklad z levim mostiščem, ki je bilo lanj prav lepo preurejeno. Najvažnejši izmed vseh projektov pa, ki jih je društvo izdelalo, je gotovo zveza mesta s pokopališčem na Pobrežju. Slika, ki jo danes nudi desni breg Drave, ni ravno prikupljiva in v okras mesta. Cesta, ki vodi na pokopališče, pa je poleti polna prahu, po zimi pa blata. Odkar se je otvoril na Pobrežje avtomobilski promet, se je situacija izdatno poslabšala. Vsled tega moramo nujno misliti na to, kako bi to jako frekventirano cesto razbremenili in občinstvu nudili drugo ugodnejšo zvezo s pokopališčem. Društvo se je odločilo, iz teh razlogov za zgradbo promenade na desnem bregu Drave od glavnege mostu do broda. Ta promenada bi občinstvu ne samo dobro služila, ker bi mu omogočila, da se izogne prašni ali blatni cesti, na drugi strani bi bila pa tudi v okras mesta samega. Izvedba vseh načrtov bo pa zahtevala ogromna denarna

4. veliki vsedelavski izlet v Celju

priređijo v dnevih 26., 27. in 28. maja 1928 združene socijalistične organizacije v Celju

sredstva, ki jih ni mogoče kriti z malenkostno članarino. Mestna občina sama bo sicer morala to akcijo izdatno podpreti, da pa bo mogoče že v doglednem času dovršiti načrt, se bo pobiralo tudi prispevke od vseh, ki so interesirani na promenadi ob Dravi, to so pa skoraj vsi someščani brez razlike. Zato upamo, da ne bo nikogar, ki bi odslovil našega odposlanca, ki bo v kratkem začel zbirati sredstva, praznih rok. Ako najdemo količkaj umevanja za naše delo, ki ga vršimo z vso požrtvovalnostjo, bomo lahko v najkrajšem času začeli z zgradbo promenade.

Maškerada.

V soboto, dne 18. februarja t. l. se vrši v »Ljudskem domu« maškerada, katero priredi Pevski odsek »Svoboda«. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina Din 5.— za osebo, za podporne člane Din 3.—. Preskrbljeno bo za raznovrstno zabavo. Vabimo vse naše prijatelje in znance, da nas na tej prireditvi v obilnem številu posetijo. Posebnih vabil se sedaj ne bo izdalo. Zato naj vsakdo smatra to objavo za povabilo. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Celje.

Domače hranilnike izposoja hranilnica Splošne gospodarske zadruge »Delavski dom« starišem, katerih otroci žele varčevati. Vsa tozadevna pojasnila daje pisarna in konzumna prodajalna v Gaberju št. 52.

Kje naložim svoj prihranjeni denar, povprašujejo posamezni sodruzi, delavci, kmetje itd. Odgovor je kratak. V hranilnici Splošne gospodarske zadruge »Delavski dom« v Gaberju št. 52, ali pa v hranilni oddelku na Kr. Petra c. »Delavski Dom« občinske »Konzumne družbe za Slovenijo« restuje hranilne vloge po 7%, vloge na trimesečno odpoved pa po 8%.

V nedeljo, dne 4. marca, ob 9. uri predpoldne se bo vršil občni zbor podružnice »Saveza metalških radnika Jugoslavije« v Celju pri »Jugoslavlanu« v Gaberju.

Dobrodelno društvo »Ljudski dom« v Celju priredi dne 1. julija t. l. veliko javno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen »Ljudski kuhinji«, ki je humanitarna ustanova za celjsko delavstvo, kjer bo mogoče v doglednem času vsem slabše situiranim dobiti zdravo in tečno hrano, ne da bi se pri tem oziralo na politično, versko ali narodnostno prepričanje. Društvo »Ljudski dom« ima pripravljenih tudi celo vrsto lepih dobitkov. Delavstvu priporočamo, da seže po kartah in tako samo sebe podpre.

Guštanj.

K članku v »Jutru« z dne 10. II. t. l., št. 35, pripominjamo, da niso bili povzročitelji škandala in zapletve socialisti ali njih stranka (ker nanje se sploh ne misli), marveč nekateri člani nekega tukajšnjega pevskega društva, ki so na venčku rokodelskih pomočnikov dne 2. febr. t. l. prvi povzročili škandal. — Društvo rokodelskih pomočnikov v Guštanju je nepolitično in nestransko, člani pa so lahko socialisti itd., vsi so nam dobrodošli! Nasprotnikom polagamo na srce, da nas pustijo, v izogib posledic, že enkrat pri miru. Odbor.

Tržič.

Naš glas prihaja v javnost bolj poredko. Ali kadarkoli prihaja, gotovo ne prihaja iz malenkostnih vzrokov, dasi razmere v posameznih tržiških tovarnah zahtevajo, da bi javnosti sporočili večkrat svoje težnje. Ali delavstvo gotovo ni tisti faktor, ki bi moral na ljubo nekaterim prav vse pogoltniti. Zaenkrat se moramo dotakniti razmer v predilnici. Tokrat se oglašamo zato, da ščitimo zaupnike pred izpadi nekaterih političnih prenapetih. Nam je zelo žal, da moramo napasti na tem mestu klerikalno stranko in njene eksponente, ki je odgovorna za svoje ljudi, ker jih je vzgojila v takem političnem žargonu, da se človeku gabi, ko tu in tam sliši marsikatero krepko na njihov naslov. Klerikalni stranki in njenim strokovnim organizacijam je mnogo na tem, da uniči razredne strokovne organizacije. In kako jih je lažje ugonobiti, kakor če uniči njihove zaupnike. Mi nočemo napadati na tem mestu predilnico kot podjetja. Ali ugotoviti moramo, da je podjetje tem intrigam klerikalnih eksponentov nasledlo. Preganjanje in šikaniranje naših zaupnikov je na dnevnem redu in delavstvo ne more prav nič več molčati. Upravičeno se vprašujemo danes delavci, ali je gospodar v predilnici podjetnik sam ali klerikalni eksponenti? Mi zaenkrat ne bomo navajali imen, ker smatramo še vedno, da bo podjetje prenehalo nasediti intrigam in da bo tudi za naše zaupnike veljalo pravilo: merodajno je delo in kvalifikacija, ne pa politično naziranje in udeleževanje. Mi smo lahko ponosni na naše zaupnike, ki niso samo borci za delavske pravice, temveč tudi kvalificirani za delo v tovarni. Upravičeno pričakujemo, da bodo šikane naših zaupnikov v najkrajšem času prenehale, sicer bomo z dejstvi dokazali, da znamo brezpogojno štiti slehernega našega zaupnika. Od podjetja upravičeno pričakujemo, da bo z energično preiskavo napravilo v

predilnici red. — V kratkem bodo v predilnici izvedene volitve obratnih zaupnikov in se že vrše tozadevne predpriprave. — Tovarno čevljev Peško je prevzel nek bančni konzorcij in je tovarna zopet v popolnem obratu. Vsled hude konkurence se ima podjetje boriti z velikimi težavami. Mi bi že danes opozarjali podjetje, da bi se s kakim prikrajševanjem delavskih mezd in pravic podjetje prav gotovo ne izognilo tej konkurenci in gospodarski krizi. — »Svoboda« prireja skupno s strokovno organizacijo vsak četrtek za otroke in odrasle skioptična predavanja s slikami. Predavanja so mnogoštevilno lobiškana in kaže delavstvo precej zanimanja.

Studenci pri Marlboru.

Dne 4. t. m. je sklicala krajevna organizacija v gostilni Majhenič četrletni članski shod, ki je bil izredno dobro obiskan, akoravno smo večje število najagilnejših sodrugov pogrešali. Poročal je sodrug Petijan iz Marlboru o splošnem političnem položaju v državi, o sistemu ogromnih direktnih in indirektnih davkov. Navzoči so sodruzi Petejana mirno poslušali in njegovo nastopanje v parlamentu odobraval. Nadalje je poročal predsednik socialističnega kluba sodrug Leskošek o razmerah in delovanju kluba v občinskem odboru. Poročal je, da je postalo vprašanje odplačila dolga, katerega je napravil prejšnji cerkveni konkurenčni odbor, zopet akutno. Ampak ne samo to, pritiska se vnovič od raznovrstnih strani za popravilo cerkve Sv. Jožefa in zvonika na račun davkoplačevalcev. Povdarjal je, da se bo socialistični klub v občinskem odboru kot dosedaj, tudi v prihodnosti temu vprašanju upiral in skušal se tega davčnega bremena otresti, katero bi bilo za današnje finančne razmere nezno. Dotični ljudje pa, ki se za imenovano popravilo toliko zanimajo, naj poskrbijo za to potrebna sredstva in naj se pobrigajo zato, da se ugotovijo in najdejo mnogoštevilna in deloma tudi znatna darila, ki so bila darovana v ta namen, v kakšnem in čigavem žepu se nahajajo. Povdarjal je nadalje tudi to, da ne zadostuje imeti v občinskem odboru

dvetretjinsko večino, ko pa na višjih merodajnih mestih nimamo zadostne zaslombe. Govorili so nadalje še sodrug Haberl, Brenčič in Valenčak o pomenu organizacije in socializma, za kar so želi burno in splošno odobravanje. Vrinil se je na shod tudi neki politični praktikant, ki pa je bil nekoliko nepreviden; da bi imel več poguma, si je najprej privoščil par kozarčkov, delal na to raznovrstne medklice in bil vsled tega postavljen na sveži zrak, kjer si je njegove živce ohladil. Ker se ni nihče več k besedi javil, je predsednik sodrug Haberl zaključil ta imponanten shod.

DTE »Svoboda« Studenci je priredila dne 12. II. prvič skioptično predavanje v lastni telovadnici o »Novem Dunaju« pri zelo številni udeležbi. Predaval je naš vrli s. Čeh, ki nam je natančno razložil napredek Dunaja pod vodstvom socialistov. Po slikah smo lahko uvideli, da Dunaj pod takozv. »Wienersystem« močno napreduje, kar se najbolje dokazujejo številne lepe stanovanjske hiše, ki jih je zgradila socialistična občina. In pri nas? Sodrugi, strnimo naše vrste, da pridemo tudi mi do »Wienersystema«, katerega naši slavni klerikalci tako radi obrekujejo. Nadalje apeliramo na Studenčane, da se v bodoče takih predavanj polnoštevilno udeležijo. Odbor.

Naznanilo.

Občni zbor Splošne Del. zveze

se vrši v nedeljo, dne 19. februarja ob pol 10. uri dopoldne v Ljudskem domu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo blagajnika in tajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Poročilo centralnega predsednika. 5. Slučajnosti.

Vabilo na

MAŠKARADO,

katere priredi delavstvo iz Tezna dne 18. februarja v gostilni »Mesto Ptuj« (Lešnik) na Tržaški cesti. Igra priljubljena godba. Vstopnina Din 5.—. Ker je čisti dobiček namenjen za podporo bolnim delavcem iz »Splošne«, vabi k obilni udeležbi odbor.

Kolesarji, pozor!

Prihaja čas, ko bo treba Vaša kolesa popraviti, emajlirati in poniklati. — Vse to Vam izvrši po jako niski ceni tvrdka

Justin Gustinčič

trgovina in mehanična delavnica
Maribor, Tattenbachova ulica št. 14
nasproti Narodnega doma.

Brezkonkurenčne cene!

Brezkonkurenčne cene!

Glavno zastopstvo šivalnih strojev »Dürkopp«. — Veliko skladišče plačev in arčni svetovne znamke »Michelin«. — Zastopstvo koles »Waffenrad Steyr«, »Peugeot«, »Ipsach« in več drugih znamk koles. — Zastopstvo motornih koles »Puch«. — Bogata zaloga vseh nadomestnih delov za iste, kakor tudi za vse druge znamke koles v naših krajih. — Specijalna delavnica za popravila šivalnih in pisalnih strojev ter njih vseh nadomestnih delov. Vedno v zalogi igle in olja prvovrstne znamke

SAMO V TRGOVINI

JOS. KARNIČNIK

MARIBOR, GLAVNI TRG 11

kupite moderne samoveznice, ovratnike, srajce, klobuke, čevlje, gotove obleke in vse druge modne in oblačilne predmete, po izredno nizkih reklamnih cenah (da se trgovina vpelje.)

Nikdo naj ne opusti poizkusa!

Nabirajte nove naročnike!

NAZNANILO!

Cenj. občinstvu, mojim stalnim gostom in potnikom vjudno naznanjam, da sem zopet prevzela kuhinjo v hotelu »KOSOVO«, Maribor, Grajski trg 1. Za dobro in izvrstno štajersko, primorsko in dunajsko kuhinjo bodem skrbela. Abonent se sprejemajo na hrano — Za obilen obisk se priporoča Anica Ljubi.

„Dürkopp“ šivalni stroji,

bodisi za čevljarje, krojače, šivilje ali za domačo porabo, so bili in ostanejo vedno najboljši. — Posebno pa opozarjam čevljarje, da imam v zalogi levične stroje (Linkssarm), najboljše kakovosti in po brezkonkurenčnih cenah, proti 10 letnemu jamstvu. — Se priporoča JUSTIN GUSTINČIČ, trgovina in mehan. delavnica Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Dobi se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kozmetike, kemikalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

Pristno silvovko, droženko, brinjevec, konjak rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita,

Na drobno in na debelo

JAKOB PERHAVEC

MARIBOR, Gosposka ulica šte. 19

Tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov

vlinskega kisa, esencnega kisa; čaj v zavitkih in odprt dobite po ugodnih cenah v trgovini

Postrežba točna in solidna